JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
CLAUS GULMANN
18 päivänä marraskuuta 1993 *

1. Raad van Beroep, Haag, on pyytänyt ennakkoratkaisua yhteisöjen tuomioistuimelta sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta palkattuihin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 tulkinnasta. [1] Ennakkoratkaisupyyntö koskee riita-asiaa belgialainen Rheinhold en Mahla vastaan hollantilainen Bedrijfsvereniging voor de Metaalnijverheid, joka on vastuussa sosiaaliturvamaksujen keräämisestä asianomaisella ammattisektorilla.

2. Asiaa koskevat tosiseikat

Van Breugel Isolatie BV -nimisen yhteisön pääkonttori oli Hollannissa. Vuosina 1983 ja 1984 yritys suoritti eristystöitä Rheinhold en Mahlalle. Työt suoritettiin aliurakkana. Tuomioistuimen ennakkoratkaisupyynnön mukaan "työntekijöiden kotipaikka oli Alankomaissa, jossa suoritettiin samaan aikaan samanlaista työtä kuin Belgian puolella ja näiden työntekijöiden ja Alankomaissa sijaitsevan pääkonttorin välillä oli selvä yhteys; Alankomaiden puolella tapahtui myös tehdyn työn luovutus". Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan työntekijät kuuluivat hollantilaiseen sosiaaliturvajärjestelmään (ks. tämän suhteen neuvoston asetuksen N:o 1408/71 14 artiklan 1 kohdan a alakohta), joten sosiaaliturvamaksut tuli maksaa myös Belgian puolella suoritettujen töiden osalta Alankomaihin hollantilaisen lainsäädännön mukaisesti. Kysymyksessä ovat lakisääteiset työttömyysturva-, työkyvyttömyys- sekä sairausvakuutusmaksut.

3. Van Breugel asetettiin konkurssiin ja sen velat Bedrijfsverenigingille jäivät maksamatta, jolloin Bedrijfsvereniging päätti, että Rheinhold en Mahlan lukuun Belgiassa suoritetun työn osalta maksamatta olevat sosiaaliturvamaksut — 50 000 Alankomaiden guldenia (NLG) — lankeavat Rheinhold en Mahlan suoritettaviksi. Bedrijfsvereniging nojautui päätöksessään Coördinatiewet Sociale Verzekeringiin (hollantilainen laki sosiaaliturvaan liittyvien määräysten koordinoimisesta) — jäljempänä CwSV. Lain 16 a—16 e pykälien mukaan on mahdollista,

* Alkuperäinen kieli: tanska.

1 — Kysymyksessä oleva asetusteksti on neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 muutettu versio sellaisena kuin se on 2 päivänä kesäkuuta 1983 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2001/83 mukaisena (EYVL L 230, s. 6). Tässä muodossa asetus on ollut saatavilla 1 päivänä heinäkuuta 1982 alkaen (ks. asetuksen N:o 2001/83 3 artikla).

että kolmas osapuoli joutuu tietyissä olosuhteissa yhteisvastuullisesti suorittamaan sosiaaliturvamaksuja. Lain 16 b pykälän mukaan pääurakoitsija vastaa niistä suorituksista, jotka aliurakoitsijan olisi tullut maksaa työntekijöidensä puolesta.

Rheinhold en Mahla nosti kanteen Raad van Beroep -tuomioistuimessa riitauttaen Bedrijfsverenigingin yhteisvastuullista maksuvelvollisuutta koskevan päätöksen Rheinhold en Mahlan maksamatta jätettyjen sosiaaliturvamaksujen osalta.

4. Raad van Beroep katsoi, että CwSV:n edellytykset Rheinhold en Mahlan vastuuseen saattamiseksi maksamatta jätettyjen suoritusten osalta täyttyivät, "jos katsotaan, että ulkomaalainen oikeushenkilö voi joutua CwSV:n säännösten perusteella vastuuseen".

Raad van Beroep katsoo, että kysymyksen ratkaisemiseksi on selvitettävä, kuuluuko CwSV ja erityisesti sen 16 a—16 e pykälät neuvoston asetuksen N:o 1408/71 soveltamisalaan.

Ennakkoratkaisupyynnön mukaan epäily kansallisen tuomioistuimen toimivallasta johtuu siitä kysymyksestä, voivatko erityiset vastuusäännökset "ulottua CwSV:n päämäärien (hollantilaisen sosiaaliturvajärjestelmän koordinointi) ulkopuolelle" eikä ole selvää, että "kysymyksessä oleva asetus välttämättä soveltuisi kolmannen osapuolen saamiseksi vastuuseen, jos kolmas osapuoli ei kuulu asetuksen soveltamispiiriin".

5. Raad van Beroep pyytää ennakkoratkaisua seuraaviin kysymyksiin:

"1) Kuuluuko Coördinatiewet Sociale Verzekering neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 aineelliseen soveltamisalaan?

2) Ensimmäisen kysymyksen vastauksen ollessa myönteinen merkitseekö se, että Coördinatiewet Sociale Verzekeringin 16 a—16 e pykäliä (Wet ketenaansprakelijkheid: laki toissijaisesta vastuusta) ei voi eikä pidä sulkea tämän soveltamisalan ulkopuolelle huomioon ottaen EY:n perustamissopimuksen 51 artiklan tavoitteet?"

Ennakkoratkaisukysymykset

myös ulkomaisen yrityksen osalta hollantilaisia yhteisvastuuta koskevia säännöksiä, kun työnantaja ei ole huolehtinut sosiaaliturvamaksuista.

6. Kysymyksessä olevassa asiassa on katsottava, että hollantilainen lainsäädäntö soveltuu aliurakoitsijan Rheinhold en Mahlan lukuun suorittaman työn osalta kertyneisiin sosiaaliturvamaksuihin, niiden määrittämiseen sekä perimiseen. Raad van Beroep katsoo, että Belgiassa aliurakoitsijan lukuun työskennelleet työntekijät olivat neuvoston asetuksen N:o 1408/71 14 artiklan 1 kohdan a alakohdan tarkoittamia "lähetettyjä" työntekijöitä [2], toisin sanoen työntekijät eivät kuulu asetuksen pääsäännön alaan, jonka mukaan työntekijään sovelletaan sen valtion sosiaaliturvalainsäädäntöä, missä hän työskentelee (ks. asetuksen 13 artikla), vaan asetuksen erityiskohtelun alaan.

7. Kysymyksessä olevassa asiassa on selvitettävä, merkitseekö hollantilaisen lainsäädännön soveltuvuus työntekijöiden, työnantajan ja toimivaltaisen laitoksen välisessä oikeussuhteessa sitä, että ulkomailla suoritettujen töiden osalta voitaisiin soveltaa

8. Ennakkoratkaisupyynnön mukaan Raad van Beroep lähtee siitä käsityksestä, että hollantilainen lainsäätäjä on halunnut kolmannen osapuolen vastuuta koskevien säädösten soveltuvan myös ulkomaisiin yrityksiin ulkomailla suoritettujen töiden osalta. Tätä käsitystä tukee myös Alankomaiden hallituksen kannanotto. On otettava huomioon, että kysymyksessä olevat säädökset pyrkivät aikaansaamaan ekstraterritoriaalivaikutuksen siitä huolimatta ovatko säädökset asetuksen N:o 1408/71 mukaisia, ja sen vuoksi on syytä selvittää ennakkoratkaisukysymysten tausta. On mahdollista, että Raad van Beroep haluaa vain varmistua siitä, että hollantilaisen lainsäätäjän etsimä ratkaisu, joka ei käy suoranaisesti ilmi kysymyksessä olevista säännöksistä, olisi asetuksen N:o 1408/71 mukainen. On myös mahdollista, että Raad van Beroep halusi varmistua, että hollantilaisen lainsäädännön tekemä ratkaisu on yhteisön oikeuden mukainen. Lisäksi halutaan varmistaa, että asetus N:o 1408/71 soveltuu kysymyksessä oleviin olosuhteisiin, sillä asetuksen 92 artiklan mukaan on mahdollista periä maksamattomia maksuja toisen jäsenvaltion alueelta.

2 — Asetuksen N:o 1408/71 14 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan "jäsenvaltion alueella toimivan yrityksen palveluksessa tavallisesti työssä olevaan työntekijään, jonka tämä yritys lähettää toisen jäsenvaltion alueelle suorittamaan siellä työtä tämän yrityksen palveluksessa, sovelletaan edelleen ensiksi mainitun valtion lainsäädäntöä edellyttäen, että tämän työskentelyn arvioitu kesto ei ole enempää kuin 12 kuukautta ja että häntä ei lähetetä korvaamaan toista työntekijää, jonka komennus on päättynyt".

Huolimatta siitä mikä on ennakkoratkaisukysymysten tausta, ei ole epäiltävä Raad van Beroepin esittämän ennakkoratkaisupyynnön asianmukaisuutta sen ratkaisemiseksi, missä määrin CwSV:n 16 b pykälän säännös kuuluu asetuksen N:o 1408/71 soveltamisalaan.

9. Sitä vastoin on epävarmaa, kuuluuko yhteisöjen tuomioistuimen lausua ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen suhteen, eli kuuluuko CwSV asetuksen N:o 1408/71 soveltamisalaan.

Tämän kysymyksen alkuperä on todennäköisesti siinä käsityksessä — jonka ehkä Bedrijftsvereniging on esittänyt Raad van Beroepille — että lainsäädännön tärkeimpien osa-alueiden kuuluessa asetuksen soveltamisalaan, myös koko lainsäädäntö kuuluisi asetuksen soveltamisalaan.

10. CwSV tuli voimaan vuonna 1954 ja sen päämääränä on — kuten sen nimestä ilmenee — luoda sosiaaliturvaa käsittelevien lakien soveltamiseksi asianmukaisia yhteisiä sääntöjä käytettävien käsitteiden sisällöstä — kuten esimerkiksi, mitä palkalla tarkoitetaan. On vaikea saattaa kyseenalaiseksi sitä, etteivätkö ne säädökset, jotka tarkentavat ja täydentävät olennaisissa kohdin asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen lakien säännöksiä, olisi yhtä lailla asetuksen soveltamisalaan kuuluvia (ks. jäljempänä yhteisöjen tuomioistuimen asetuksen 4 artiklan 1 kohdan tulkinnasta antamat tuomiot). Myös kaikki osapuolet, jotka ovat esittäneet huomioitaan, ovat sitä mieltä, että CwSV:n säännökset ainakin suurimmalta osaltaan kuuluvat neuvoston asetuksen N:o 1408/71 soveltamisalaan.

11. Edellä mainitun perusteella ei voida kuitenkaan päätellä, että myös kysymyksessä oleva CwSV:n 16 b pykälä kuuluisi asetuksen soveltamisalaan. Asetuksen soveltamisalaan kuuluvan lain perusteella ei voida automaattisesti olettaa, että lain yksittäinen säännös kuuluu myös asetuksen soveltamisalaan. [3] Vastaavasti jos laki ei kuulu asetuksen soveltamisalaan, sen yksittäinen säännös voi silti kuulua soveltamisalaan. [4] On ratkaistava, onko kysymyksessä olevalla säännöksellä asetuksen tarkoittamassa mielessä riittävä yhteys asetuksen 4 artiklan 1 kohdan sosiaaliturvan alojen sääntelyyn.

12. CwSV:n sisällöstä annettujen tietojen suhteen yhteisöjen tuomioistuin voinee

3 — Ks. esimerkiksi asia 39/76, Mouthaan, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 15.12.1976 (Kok. 1976, s. 1901, 17—21 kohta).

4 — Ks. asiassa C-45/90, Paletta, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 3.6.1992 (Kok. 1992, s. I-3423, 13—17 kohta).

vastata myöntävästi ensimmäiseen kysymykseen sillä varauksella, että 16 a—16 e pykälät olisivat yhtä lailla asetuksen soveltamisalaan kuuluvia. Toisaalta on myönnettävä, että kysymyksessä olevassa tapauksessa ei ole ollut mahdollista tutkia kaikkia CwSV:n säännöksiä, ja siksi myöntävän vastauksen seurauksia on vaikea arvioida etukäteen. On lisättävä, ettei vastaus ole varsinaisen riidan ratkaisemiseksi kuitenkaan välttämätön, joten ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin ei lausu ensimmäisen kysymyksen osalta.

16 c—16 e pykälät sisältävät täydentäviä säännöksiä 16 a ja 16 b pykälien solidaarisen vastuun osalta.

Raad van Beroep katsoi, että kysymyksessä oleva tapaus kuuluu lain 16 b pykälän soveltamisalaan. Tämän vuoksi ja sen seikan vuoksi, että on olemassa tiettyjä eroavaisuuksia työvoiman vuokraamisen ja aliurakan oikeudellisessa arvioinnissa, ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin lausuu vain CwSV:n 16 b pykälästä.

Kuuluuko sellainen säännös kuin CwSV:n 16 b pykälä asetuksen N:o 1408/71 soveltamisalaan?

14. Saatujen tietojen mukaan erityisen vastuun säännökset on laadittu erityisesti työvoiman vuokrauksen ja aliurakoinnin yhteydessä esiintyneiden sosiaaliturvamaksujen välttämiseen liittyneiden vakavien väärinkäytösten estämiseksi. On kiistämätöntä, että säädökset ovat oikea keino väärinkäytösten estämiseksi ja ainakin Belgiassa ja Saksassa on olemassa päämäärältään samanlaisia, vaikkakin sisällöltään erilaisia ja/tai rajallisempia, säädöksiä.

13. On selvitetty, että voimassaolevat 16 a—16 e pykälät on säädetty vuoden 1981 toissijaista vastuuta koskevassa laissa, joka muutti aikaisempia sosiaaliturvamaksujen velallisen määrittelyä koskevia säännöksiä. Lain 16 a pykälän mukaan vastuuseen joutuivat vuokrattua työvoimaa käyttävät yritykset, jos työvoimaa vuokraava yritys ei ole maksanut sosiaaliturvamaksuja. Ja kuten oli todettu, lain 16 b pykälän mukaan vastuuseen joutui pääurakoitsija aliurakoitsijan laiminlyödessä sosiaaliturvamaksut. Lain

15. Rheinhold en Mahla katsoo, että CwSV:n 16 b pykälä ei kuulu neuvoston asetuksen N:o 1408/71 soveltamisalaan, kun taas Be-

drijfsverenigingin, Alankomaiden, Saksan ja Kreikan hallitusten sekä komission kannanottojen mukaan säännös kuuluu asetuksen soveltamisalaan.

16. Katson, että viimeisimmät kannanotot aivan oikein tulkitsevat säännösten kuuluvan asetuksen soveltamisalaan — vaikka säännökset eivät ole siinä lainsäädännössä, joka koskee asetuksen 4 artiklan sosiaaliturvan eri aloja — sillä säännöksillä voidaan katsoa olevan riittävä yhteys mainittuun lainsäädäntöön varsinkin työntekijöiden sosiaaliturvamaksujen perimistä koskevien säännösten osalta.

17. Yhteisöjen tuomioistuimen aikaisempien tuomioiden mukaisesti se, että CwSV:tä ei mainita asetuksen 5 artiklan mukaisessa Alankomaiden hallituksen antamassa julistuksessa niistä laeista, jotka kuuluvat asetuksen soveltamisalaan [5], ei vaikuta säännösten soveltuvuuteen.

18. Yhteisöjen tuomioistuin ei ole tulkinnut suppeasti asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdan soveltamisalaa, ja lähtökohtana on pidetty asetuksen soveltumista sosiaaliturvajärjestelmiin kokonaisuudessaan: katso tämän suhteen tapaus Jansen, jossa yhteisöjen tuomioistuin totesi, että sosiaaliturvamaksujen maksamista koskevat saksalaiset säännökset kuuluivat asetuksen N:o 3 soveltamisalaan asian tapahtumishetkellä. [6]

19. Ei voida epäillä, etteikö asetus soveltuisi kansallisiin säädöksiin sosiaaliturvamaksujen perimisestä: katso erityisesti yhteisöjen tuomioistuimen tuomio asiassa Foot-Ball Club d'Andlau, jossa todettiin asetuksen mukaan, että "työnantaja, jonka kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa kuin siinä, jonka sosiaaliturvalainsäädäntö soveltuu työntekijöihin, ja omassa kotivaltiossaan työnantaja on vapautettu sosiaaliturvamaksuista, tällaisen työnantajan on maksettava työntekijän kotivaltion lainsäädännössä edelletyt maksut." [7]

On siis katsottava, että asetus soveltuu 4 artiklan sosiaaliturva-aloihin liittyvien maksusuoritusten perimistä koskeviin säännöksiin myös ulkomaalaisten työnantajien osalta.

20. Lukuun ottamatta Rheinhold en Mahlaa kaikki kannanottonsa esittäneet osapuolet

5 — Ks. tämän asian suhteen asiassa 70/80, Vigier, annettu tuomio (Kok. 1981, s. 229).

6 — Ks. asia 104/76, Jansen, tuomio 5.5.1977 (Kok. 1977, s. 829, 6 kohdan neljäs alakohta).

7 — Ks. asia 8/75, Foot-Ball Club d'Andlau, tuomio 24.6.1975 (Kok. 1975, s. 739, 17 kohta).

ovat katsoneet, että sama koskee sääntöjä, joiden mukaan muut kuin välitön työnantaja — toisin sanoen työntekijöihin, työnantajaan ja toimivaltaiseen laitokseen kolmannen asemassa olevat henkilöt — voivat olla maksuvelvollisia työnantajan maksukyvyttömyyden takia.

Maksuvelvollisuuden ulottumisella kolmansiin osapuoliin eikä ainoastaan työnantajaan ei näytä olevan merkitystä kannanottonsa esittäneille osapuolille.

21. On kyseenalaista, onko edellä mainittu näkemys oikea. Mielestäni Raad van Beroep on katsonut aivan oikein, että kolmas osapuoli kuten Rheinhold en Mahla ei kuulu suoraan asetuksen henkilölliseen soveltamisalaan.

Kuten todettu, neuvoston asetus sisältää osia, jotka selvästi osoittavat, että työnantajan sosiaaliturvamaksujen maksamista koskevat säännökset kuuluvat asetuksen soveltamisalaan (ks. asetuksen 4 artikla 2 kohta sekä 92 artikla). Asetus ei kuitenkaan sisällä osia, jotka sallisivat todeta asetuksen soveltuvan myös kolmannen vastuuseen sosiaaliturvamaksuista. [8]

22. Katson, että ei ole mahdollista saada varmaa vastausta asetuksen nimenomaisista säännöksistä tai yhteisöjen tuomioistuimen aikaisemmista oikeustapauksista.

Asian ratkaisemiseksi on kysyttävä, missä määrin asetuksen päämääristä voidaan päätellä asetuksen yksittäisten säännösten, erityisesti sovellettavan lainsäädännön määräytymistä koskevien 14 artiklan 1 kohdan a alakohdassa mainittujen säännöksien, soveltuvan yhtälailla säännöksiin, joiden mukaan toimivaltainen laitos voi kansallisen lainsäädännön mukaan vaatia kolmannelta osapuolelta sosiaaliturvamaksujen suorittamista.

23. On varmaa, että esillä olevassa tapauksessa oleva säännös on tärkeä todellisten väärinkäytösten estämiseksi ja että säännös suojaa sosiaaliturvajärjestelmän rahoitusta, ja sen vuoksi sitä voidaan yleisesti ottaen pitää myös työntekijöiden turvana.

8 — Asetus sisältää vain yhden nimenomaisen säännöksen kolmannen osapuolen asemasta, nimittäin säännöksen toimivaltaisen laitoksen oikeudesta kolmannen korvausvelvollisen osapuolen suhteen: ks. 93 artikla.

Mutta työnantajan maksusuoritusten laiminlyönti ei vaikuta työntekijöille maksettujen suoritusten määrään. Työntekijöiden kannalta vastuusäännöksen ainoa merkitys on sosiaaliturvajärjestelmien rahoittaminen yleensä.

Siten 16 b pykälän tarkoituksena on ensisijaisesti turvata rahoitusta rajoittamalla riskiä työnantajan konkurssin yhteydessä. Katson, että kysymyksessä on eri suojeluobjekti kuin asetuksen 4 artiklan 1 kohdan luettelemissa lainsäädännön aloissa.

24. Sen toteamiseksi, ettei asetus sovellu riidanalaiseen säännökseen, voidaan todeta, että on otettava huomioon myös ulkomaisen kolmannen osapuolen asema ja että ulkomaisen urakoitsijan saattaminen vastuuseeen voisi vaikuttaa palvelujen vapaaseen liikkuvuuteen ja erityistä selkeyttä on vaadittava niiden säännösten osalta, jotka johtavat kansallisten säännösten soveltamiseen asettaen ulkomaisille yrityksille velvoitteita ulkomailla suoritettujen toimenpiteiden osalta.

25. Katson, että yhteisöjen tuomioistuimen on arvioinnissaan huomioitava myös ulkomaisen kolmannen osapuolen asema. Jos asetus soveltuisi CwSV:n tapaiseen säädökseen saattaen myös ulkomaiset urakoitsijat vastuuseen maksusuorituksesta, niin tämä voisi aiheuttaa vilpittömässä mielessä olevalle kolmannelle osapuolelle vakavia taloudellisia seurauksia.

Jos kysymyksessä oleva vastuusäädös ulotetaan koskemaan myös ulkomaisia urakoitsijoita, näiden tulisi tuntea hollantilainen lainsäädäntö. Voidaan katsoa, että tämä on aiheellinen vaatimus, koska on turvauduttu hollantilaisiin aliurakoitsijoihin. Lisäksi hollantilaisissa säädöksissä sallitaan pääurakoitsijan sijoittaa suljetulle pankkitilille urakkasopimuksen perusteella määräytyviä sosiaaliturvamaksuja vastaavan määrän vakuudeksi, ja siten urakoitsija voi rajoittaa CwSV:n soveltamisen aiheuttamaa riskiä.

Kuitenkaan tämä ei poista sitä seikkaa, että hollantilaisen vastuusäädöksen soveltaminen ulkomaisiin urakoitsijoihin voisi aiheuttaa näille merkittäviä ja vaikeasti ennakoitavissa olevia seurauksia, joista ulkomaisten urakoitsijoiden olisi vaikeampi selvitä kuin hollantilaisten, sillä heidän oletetaan tuntevan ulko-

maisen oikeuden säädökset ja myös sopeutuvan niihin [9].

26. Rheinhold en Mahlan mukaan hollantilaisen kiistanalaisen säädöksen soveltaminen ulkomaisiin pääurakoitsijoihin voisi vaikuttaa perustamissopimuksen 59 artiklan ja sitä seuraavien artikloiden aikaansaamaan palvelujen vapaaseen tarjontaan (ja myös epäsuorasti perustamissopimuksen 48 artiklan turvaamaan työntekijöiden vapaaseen liikkumiseen).

Muissa esitetyissä kannanotoissa epäillään edellä mainitun mielipiteen oikeellisuutta ja painotetaan, että mahdolliset rajoitukset eivät voi sulkea pois asetuksen N:o 1408/71 soveltuvuutta CwSV:n 16 b pykälään.

27. Ei voida kiistää, etteikö hollantilaisen säädöksen soveltaminen ulkomaalaisiin urakoitsijoihin merkitsisi rasitusta ulkomaalaisille urakoitsijoille ja mahdollisesti vähentäisi näiden halua turvautua hollantilaisiin aliurakoitsijoihin. Toisaalta ei voida yliarvioida rajoituksen käytännön merkitystä. Oikeustilan tuntevilla urakoitsijoilla on mahdollisuus suuressa määrin rajoittaa itselleen aiheutuvaa riskiä. Palvelujen vapaan tarjonnan suurin este on varmasti kuitenkin rajan ylittäviä palveluja ostavien yritysten epävarmuus mahdollisuudesta joutua noudattamaan palvelujen tarjontaan liittyviä monenlaisia säädöksiä, toisin sanoen ilman, että niiden velvollisuuksilla olisi selvä perusta tässä suhteessa [10].

28. Katson, että edellä mainitun arvioinnin perusteella riidanalaiseen kysymykseen ei ole helppoa ottaa kantaa. Usein on hyviä syitä ulottaa asetuksen soveltamisalaa laajasti, sillä siten suojellaan työntekijöiden oikeuksia sekä pienennetään toisessa jäsenvaltiossa työskentelystä aiheutuneita vaikeuksia. Voidaan myös objektiivisesti olla sitä mieltä, että on syytä ulottaa riidanalaisen hollantilaisen säädöksen soveltuvuutta ekstraterritoriaalisesti.

9 — Mikäli hollantilaiset säännökset on ymmärretty oikein, niin kysymyksessä on toissijainen vastuu — minkä osoittaa myös vuoden 1981 muutoslain nimi, toisin sanoen lopulliseen vastuuseen voi joutua yritys, joka on turvautunut aliurakoitsijaan toisella, kolmannella tai neljännellä asteella, koska aliurakoitsija itse on turvautunut toiseen aliurakoitsijaan urakkasopimuksen toteuttamiseksi. Esimerkiksi ranskalaisen pääurakoitsijan turvauduttua belgialaiseen aliurakoitsijaan, joka puolestaan on urakkasopimuksen toteuttamiseksi turvautunut hollantilaiseen aliurakoitsijaan, niin ranskalainen pääurakoitsija voisi joutua vastuuseen sosiaaliturvasuorituksista hollantilaisen aliurakoitsijan maksukyvyttömyystilanteessa.

10 — Yhteisöjen tuomioistuin on useasti painottanut, että EY:n lainsäädännön on oltava selkeä, ja että oikeussubjektit, joihin lainsäädäntö soveltuu, tietävät millä tavoin lainsäädäntöä sovelletaan, ks. erityisesti asiassa 70/83, Kloppenburg, tuomio 22.2.1984 (Kok. 1994, s. 1075, 11 kohta) sekä asia 169/80, Gondrand frères, tuomio 9.7.1981 (Kok. 1981, s. 1931, 17 kohta).

Katson edellä mainitun mukaisesti, että asetus N:o 1408/71 ei sisällä yhtään säännöstä, joka sallisi CwSV:n 16 b pykälän soveltamisen ulkomaiseen kolmanteen osapuoleen (jonka oikeudellista asemaa ei sitä paitsi ole käsitelty asetuksessa, ellei nimenomaisesti ole toisin mainittu). Huomioon ottaen edellä mainitun kolmannen osapuolen oikeudet sekä palvelujen vapaaseen tarjontaan liittyvän arvioinnin, katson, että oikeudellinen perusta ei ole tarpeeksi selkeä, jotta voitaisiin tulkita asetuksen N:o 1408/71 kattavan kansallisen säännöksen kuten CwSV:n 16 b artiklan.

29. Jos voidaan esittää tarpeeksi perusteita sellaisten säännösten kuin CwSV:n 16 b pykälän ekstraterritoriaalisen vaikutuksen oikeuttamiseksi, että jäsenvaltioiden mielestä olisi tarpeen laatia säännöksiä tällaisen vaikutuksen puolesta, oikea ratkaisu olisi mielestäni yhteisön oikeuden säädöksen antaminen muuttaen mahdollisesti samalla asetusta N:o 1408/71. Jos tuollainen säädös hyväksyttäisiin, ei mielestäni enää olisi mahdollista kyseenalaistaa sen laillisuutta sillä perusteella, että säädös vaikuttaisi rajoittavasti palvelujen tarjoamisen vapauteen. Kuten on todettu, osa rajoittavista vaikutuksista katoaisi oikeustilan selkiintyessä ja joka tapauksessa rajoittavat vaikutukset olisi hyväksytty säädöksen tavoiteltavan päämäärän toteuttamiseksi ja myös samalla suhteutettu tähän päämäärään.

Ratkaisuehdotus

Edellä mainitun perusteella ehdotan yhteisöjen tuomioistuimen ratkaisevan Raad Van Beroepin sille esittämän ennakkoratkaisukysymyksen seuraavasti:

Sellainen säännös kuin Coördinatiewet Sociale Verzekeringin 16 b pykälä ei kuulu neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 soveltamisalaan.